

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności do 2030 *Przywracanie przyrody do naszego życia*

Warszawa 03.02.2021r.

Jan Tabor – Wydział Ochrony Zasobów Przyrodniczych w DGLP

www.lasy.gov.pl

Plan prezentacji:

1. Kluczowe zapisy Strategii dotyczące leśnictwa,
2. Uwarunkowania wdrażania Strategii (europejskie i krajowe),
3. Możliwe konsekwencje dla lasów i leśnictwa w Polsce,
4. Możliwe konsekwencje dla Europy i Świata,
5. Charakterystyka obecnej sytuacji,
6. Propozycja działań.

1. Kluczowe cele Strategii dotyczące leśnictwa

- Objęcie ochroną co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych, ustanowienie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura 2000.
- **Objęcie ścisłą ochroną co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych (czyli 10% obszarów lądowych i 10% obszarów morskich), w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów,**
- Przywrócenie do 2030 r. istotnych obszarów zdegradowanych i wykazanie niepogorszenia się tendencji w zakresie ochrony lub stanu siedlisk i gatunków w ramach sieci Natura 2000, oraz osiągnięcie przez co najmniej 30 % z nich właściwego stanu ochrony lub wykazywanie co najmniej pozytywnej tendencji.

Objęcie ochroną co najmniej 30 % unijnych obszarów lądowych, ustanowienie korytarzy ekologicznych w ramach realnej transeuropejskiej sieci Natura 2000.

• Sieć Natura 2000 w Unii Europejskiej

W 11 regionach biogeograficznych Unii Europejskiej zgłoszono 27 522 obszarów obejmujących 1 184 906 km² (118 490 600 ha). Sieć Natura 2000 obejmuje około 18% lądowej powierzchni Unii Europejskiej. A zatem dodatkowo należy wskazać 12% powierzchni lądowej UE .

Najmniejszy udział obszarów Natura 2000 w stosunku do powierzchni lądowej kraju mają: Dania (8,3%), Wielka Brytania (8,6%) Łotwa (11,5%), Litwa (12,4%), Belgia (12,7%), i Francja (12,8%), natomiast największy mają: Słowenia (37,9%), Chorwacja (36,6%), Bułgaria (34,5%), Cypr (28,8%), Słowacja (28,6%).

• Sieć Natura 2000 w Polsce

987 obszarów Natura 2000 zajmuje łącznie powierzchnię 6 837 200 ha, co stanowi ok. 20% powierzchni kraju. A zatem należałoby wyznaczyć dodatkowo, ok. 10% powierzchni kraju (3 mln ha), jako nowe obszary ochrony siedlisk i gatunków Natura 2000.

Objęcie ścisłą ochroną co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych (czyli 10% obszarów lądowych i 10% obszarów morskich), w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.

W strategii zawarto informację, że *„zakłada się zdefiniowanie, mapowanie, monitorowanie i ścisłą ochronę wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów”*

Jeden z celów strategii: *ochrona ścisła 10% obszarów lądowych Unii Europejskiej, w szczególności wszystkich pozostałych lasów pierwotnych i starodrzewów.*

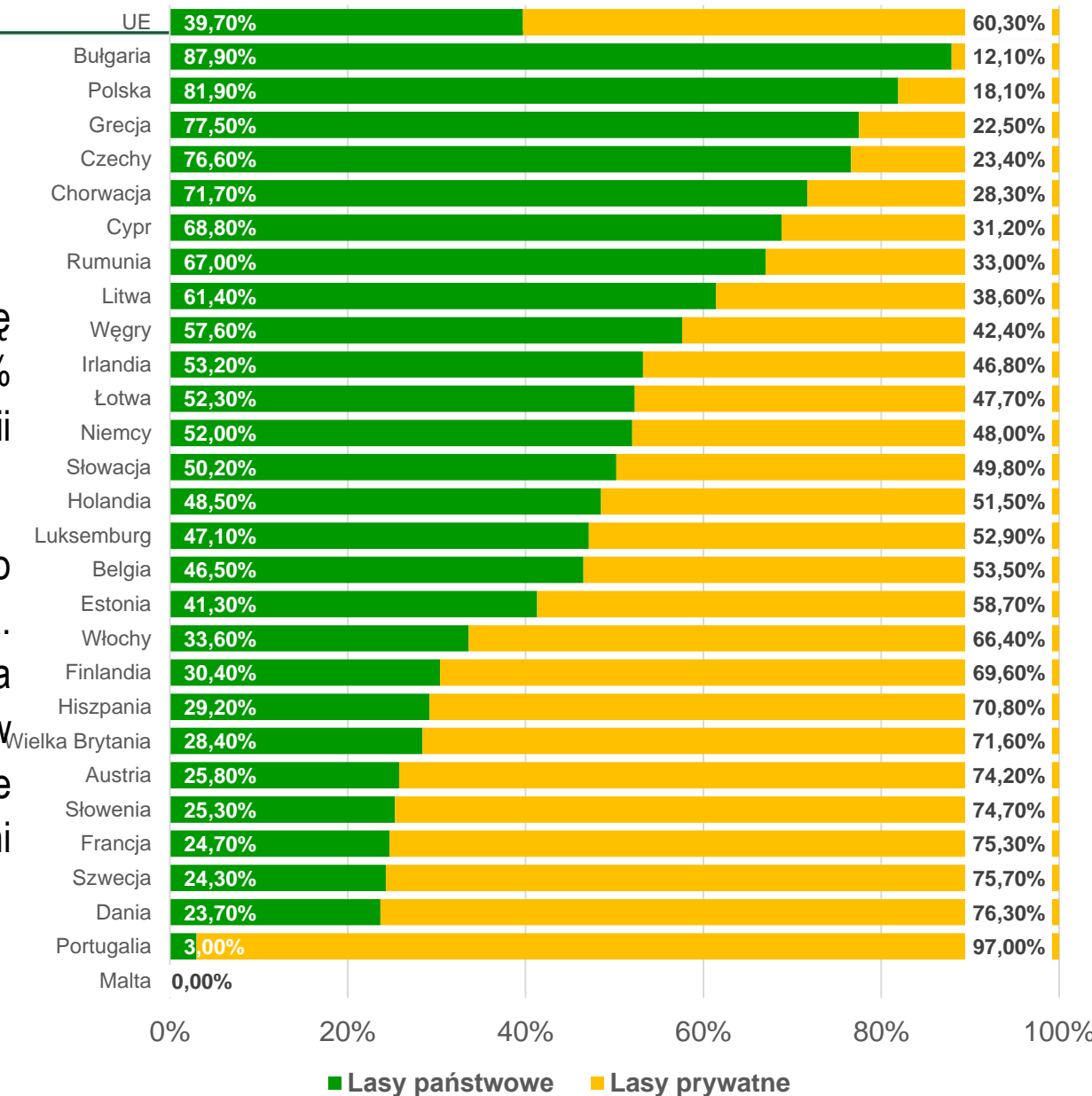
Z oczywistych powodów nie jest zasadne obejmowanie ochroną ścisłą gruntów ornych, łąk, czy terenów zabudowanych, a zatem to przede wszystkim lasy będą obejmowane tą formą ochrony. Powyższe informacje wskazują również, że wyznaczane będą przede wszystkim dojrzałe drzewostany, w szczególności „lasy pierwotne i starodrzewy”

Objęcie ścisłą ochroną co najmniej 1/3 unijnych obszarów chronionych (czyli 10% obszarów lądowych i 10% obszarów morskich), w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów.

- **Uwarunkowania wdrażania Strategii w Europie,**
- **Uwarunkowania wdrażania Strategii w Polsce,**

Struktura własności lasów UE

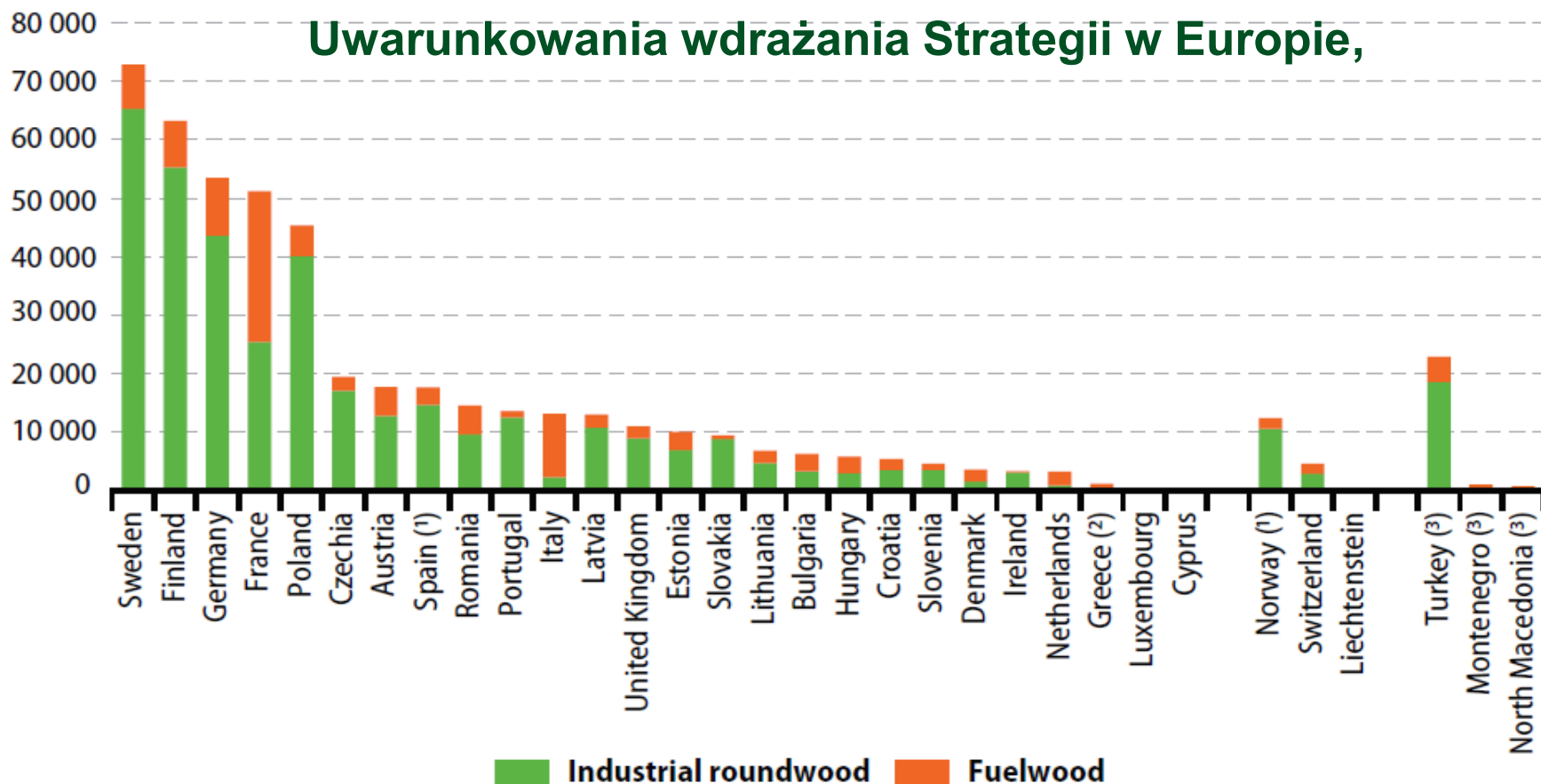
1. Europejskie uwarunkowania wdrażania Strategii,

Lasy UE zajmują powierzchnię 157 786 910 ha, co stanowi ok. 37 % powierzchni lądowej Unii (426 764 200 ha).

10% powierzchni lądowej UE to obszar o powierzchni 42 676 420 ha. Oznacza to, że w celu osiągnięcia zamierzonego celu (10% obszarów lądowych) konieczne będzie objęcie ochroną ścisłą ok. 27% powierzchni leśnej UE.

Źródło: Eurostat 2015

Figure 5.3.1: Roundwood production, 2017
(thousand m³ over bark)

Note: sorted on total roundwood production. Data for Belgium not available; Malta not applicable.

(1) Fuelwood estimated.

(2) 2013 data used instead of 2017.

(3) 2014 data used instead of 2017.

**W 2017 r. całkowita produkcja drewna okrągłego w UE
wyniosła 470,3 mln m³.**

Source: Eurostat (online data code: [for_remov](#))

Uwarunkowania wdrażania Strategii w Polsce

Powierzchnia całkowita Polski wynosi 31 269 600 ha.

Powierzchnia lądowa wynosi 31 189 500 ha.

Lasy w Polsce zajmują powierzchnię 9 242 000 ha, co stanowi ok. 30 % powierzchni kraju.

10% powierzchni lądowej to 3,12 mln ha, jeśli odejmiemy parki narodowe i rezerваты (0,348 mln ha), to należy dojść do wniosku, że ochroną ścisłą należy dodatkowo objąć powierzchnię ok. 2,75 mln ha.

Lasy w Naturze 2000 zajmują około 3,3 mln ha,

A zatem praktycznie wszystkie lasy w Naturze 2000 musiałyby być objęte ochroną ścisłą - napewno zwarte kompleksy.

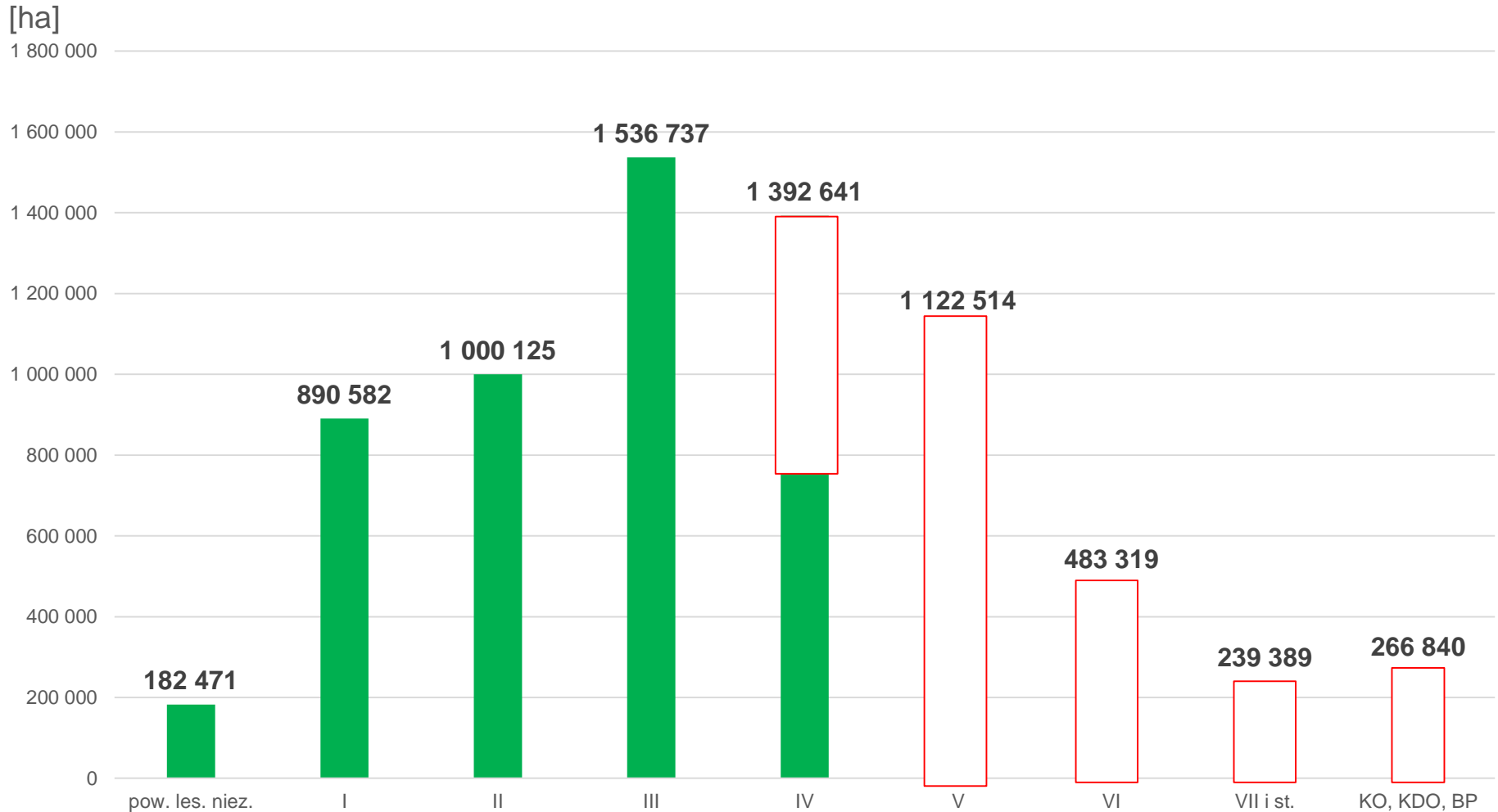
10% to założenie „optymistyczne” bowiem nie można wykluczyć że ze względu na walory przyrodnicze i strukturę własności Polsce przypadnie więcej niż 10% powierzchni.

9 242 000	100
2 750 000	30

6 932 147	100
2 750 000	40

Zagrożenie wynikające z wdrożenia Strategii.

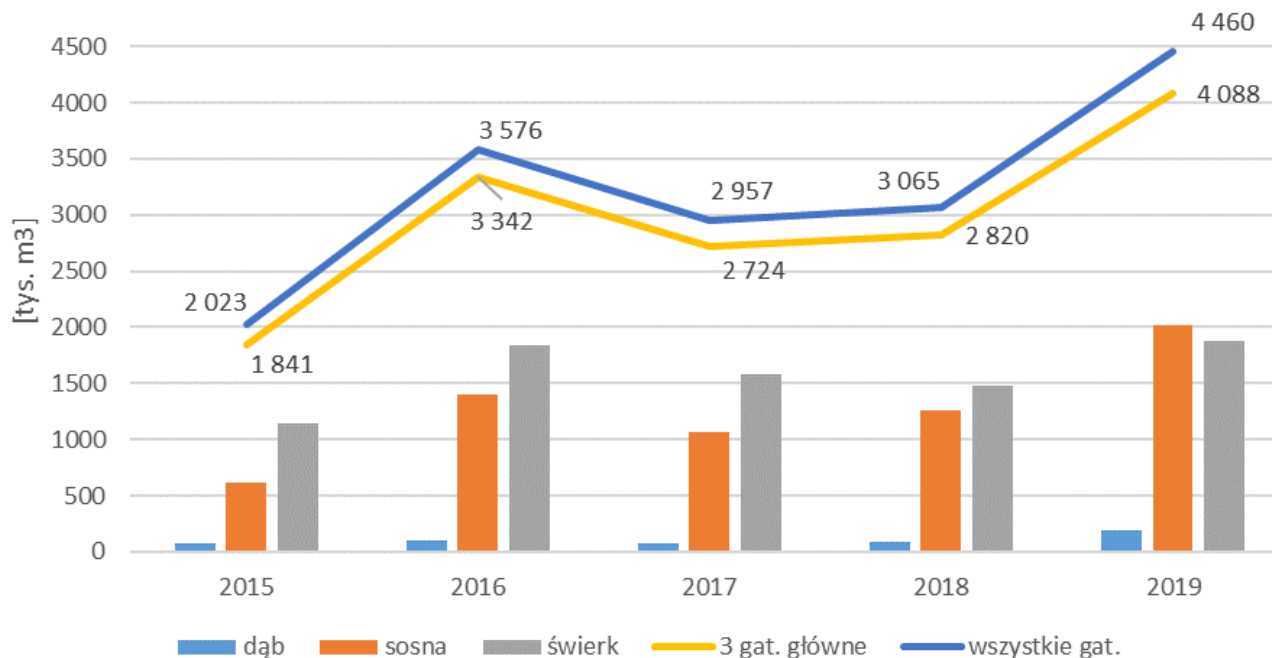

Zagrożenie wynikające z wdrożenia Strategii.

W Polsce od kilku lat obserwowany jest dynamiczny wzrost areалу zamierających lasów. W szczególności dotyczy to trzech głównych gatunków lasotwórczych w Polsce sosny, świerka i dębu.

W latach 2015-2019 z powodu gradacji owadów w drzewostanach złożonych z ww. gatunków pozyskano, w ramach cięć sanitarnych, 4088 tys. m³ drewna.

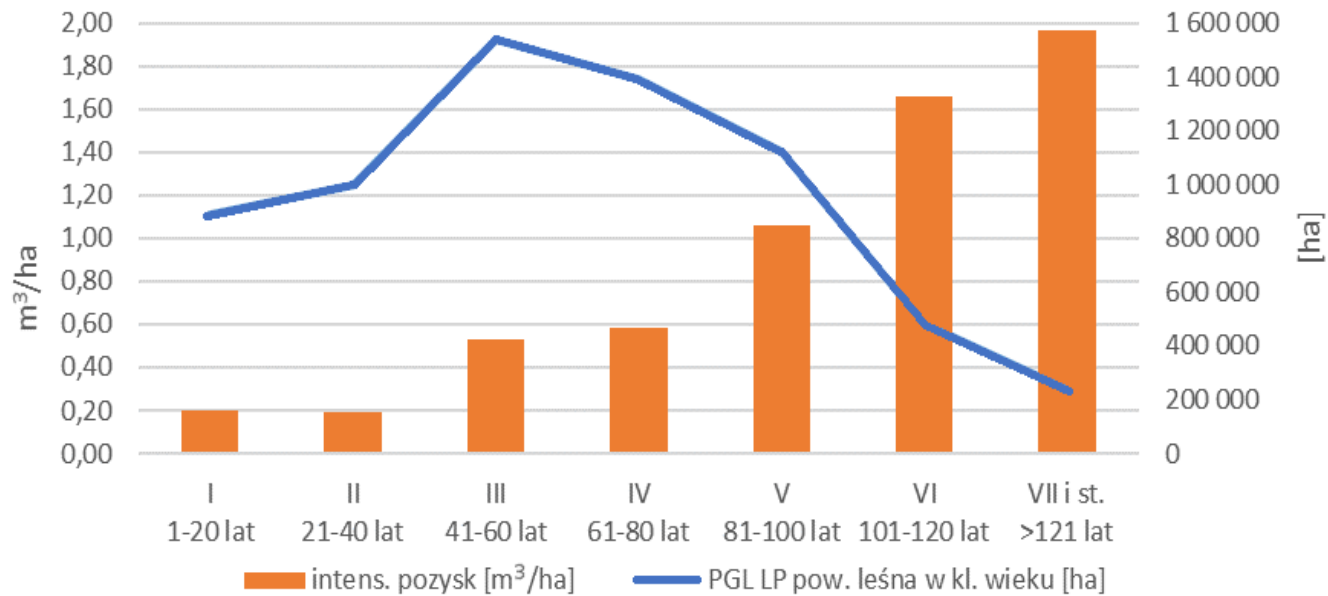
Głównymi przyczynami zamierania były gradacje: kornika drukarza (świerki), kornika ostrozębnego (sosny) oraz opiętka dwuplamkowego (dąb). Gradacje tych owadów stanowią szczególnie poważne zagrożenie dla trwałości lasów w Polsce.

Rycina 2. Rozmiar cięć sanitarnych dla gatunków sosna, świerk i dąb oraz łącznie wszystkich gatunków (źródło: Kompleksowy program przeciwdziałania procesom zamierania lasów w Polsce oraz działania mitygujące w perspektywie do 2030 roku; DGLP 2020)

Zagrożenie wynikające z wdrożenia Strategii.

Na zamierania narażone są przede wszystkim drzewostany w starszym wieku.

Rycina 3. Intensywność wydzielania się posuszu w kolejnych klasach wieku na tle ich udziału powierzchniowego.

Skutki ekologiczne i przyrodnicze wdrożenia ww. celu w Polsce

Skutki gospodarcze i społeczne wdrożenia ww. celu w Polsce .

Założono, że cel dot. ochrony ścisłej osiągnięty zostanie głównie w oparciu o lasy Skarbu Państwa

1. Spadek pozyskania w LP o 40-50% (przede wszystkim wielkowymiarowe),
jeśli uwzględni się wszystkie polskie lasy, będzie to ok. 40-45%,
2. Spadek przychodów nawet o 70% - rezygnacja z najcenniejszych sortymentów drewna,
3. Drewno unijne zastąpione zostanie importem z krajów spoza Unii, również z krajów gdzie nie prowadzi się zrównoważonej GL,
4. Skutki społeczne i ekonomiczne – nastąpi załamanie sektora usług leśnych oraz przemysłu drzewnego. Fali bankructw towarzyszył będzie wzrost bezrobocia.

Źródło: Analiza możliwości osiągnięcia zakładanego w europejskiej Strategii bioróżnorodności 2030 „Przywracanie przyrody do naszego życia”, celu polegającego na objęciu ochroną bierną 10% obszarów lądowych Unii Europejskiej.

Przekazana przez DGLP do Ministra Środowiska Michała Wosia w dniu 9 czerwca (pismo zn. spr. ZP.071.2.2020)

Analiza scenariuszowa wpływu ograniczenia możliwości pozyskania surowca drzewnego przez Lasy Państwowe na sytuację społeczno-ekonomiczną w Polsce.

Warszawa, 1 lutego 2021 r. *Deloitte – projekt ekspertyzy.*

Założenia ekspertyzy

Zakładany wpływ społeczno-ekonomiczny na polską gospodarkę w latach 2021-2025 (wszystkie efekty zsumowane) – scenariusz bazowy (bez zmian)

- Wartość dodana brutto: **44,7 mld zł**
- Dochody netto gospodarstw domowych: **16,9 mld zł**
- Utrzymane miejsca pracy ogółem: **62 801**
- Utrzymane miejsca pracy w mikrofirmach w sektorze leśno-drzewnym: **20 675**

Scenariusz 1 - założenia

- Spadek wolumenu pozyskanego surowca drzewnego o 10%.
- Spadek wielkości przychodów PGL LP o 8%.

Scenariusz 2 - założenia

- Spadek wolumenu pozyskanego surowca drzewnego o 20%.
- Spadek wielkości przychodów PGL LP o 15%.

Scenariusz 3 - założenia

- Spadek wolumenu pozyskanego surowca drzewnego o 40%.
- Spadek wielkości przychodów PGL LP o 30%.

Scenariusz 3

Podsumowanie wyników – skutki społeczno-ekonomiczne w leśnictwie (efekt bezpośredni)

- Wartość dodana brutto: - **12,01 mld zł**
- Dochody netto gospodarstw domowych: - **4,71 mld zł**
- Utrzymane miejsca pracy: -16 654
- Utrzymane miejsca pracy w mikrofirmach w sektorze leśnym: - **5 745**

Podsumowanie wyników – skutki społeczno-ekonomiczne w polskiej gospodarce (wszystkie efekty)

- Wartość dodana brutto: - **13,90 mld zł**
- Dochody netto gospodarstw domowych: - **5,20 mld zł**
- Utrzymane miejsca pracy: - **19 569**
- Utrzymane miejsca pracy w mikrofirmach w sektorze leśno-drzewnym: - **6 355**

Skutkiem realizacji **Scenariusza 3** będzie spadek wartości dodanej brutto w sektorze leśnym o 12 mld zł w porównaniu ze scenariuszem referencyjnym. **Zlikwidowanych zostanie ponad 16,7 tys. miejsc pracy w sektorze, czyli 30 % stanu z 2019 r.**

Skutki ekologiczne i przyrodnicze wdrożenia w Polsce ww. celu

- **Utrata możliwości podtrzymywania różnorodności biologicznej.**
- **Zamiast wiązać dwutlenek węgla, zmarłe lasy staną się potężnym emitentem CO₂,**
- **Zmarłe lasy utracą możliwości łagodzenia skutków zmian klimatycznych,**
- **Zastępowanie produktów drzewnych substytutami lub import drewna spoza UE.**

Skutki ekologiczne i przyrodnicze wdrożenia ww. celu w Europie

Assessment of possible leakage effects of implementing EU COM proposals for the EU Biodiversity Strategy on forestry and forests in non-EU countries.

Thünen Institute of International Forestry and Forest Economics.

Hamburg/Germany, November 2020

1. Przedstawiciel Instytutu Matthias Dieter wygłosił prezentację na Grupie Roboczej Rady UE ds. Leśnictwa, w dniu 25 listopada br. (uczestniczyli przedstawiciele wszystkich państw członkowskich UE, głównie z ministerstw - z Polski (DGLP), KE (DG Agri i DG Envi). W sumie on-line ok. 50 osób.
2. Na prezentację krytycznie zareagowała DG Agri, twierdząc że metodyka jest źle dobrana, bo zsumowano 30 % + 10 %, że użyte dane są bardzo szacunkowe, gdyż szczegółowych analiz dokonano na przykładzie Niemiec, a dla pozostałych państw zrobiono interpolację danych. Podsumowując DG Agri stwierdziła, że jest to ekstremalna interpretacja możliwych skutków wpływu strategii bioróżnorodności

Assessment of possible leakage effects of implementing EU COM proposals for the EU Biodiversity Strategy on forestry and forests in non-EU countries

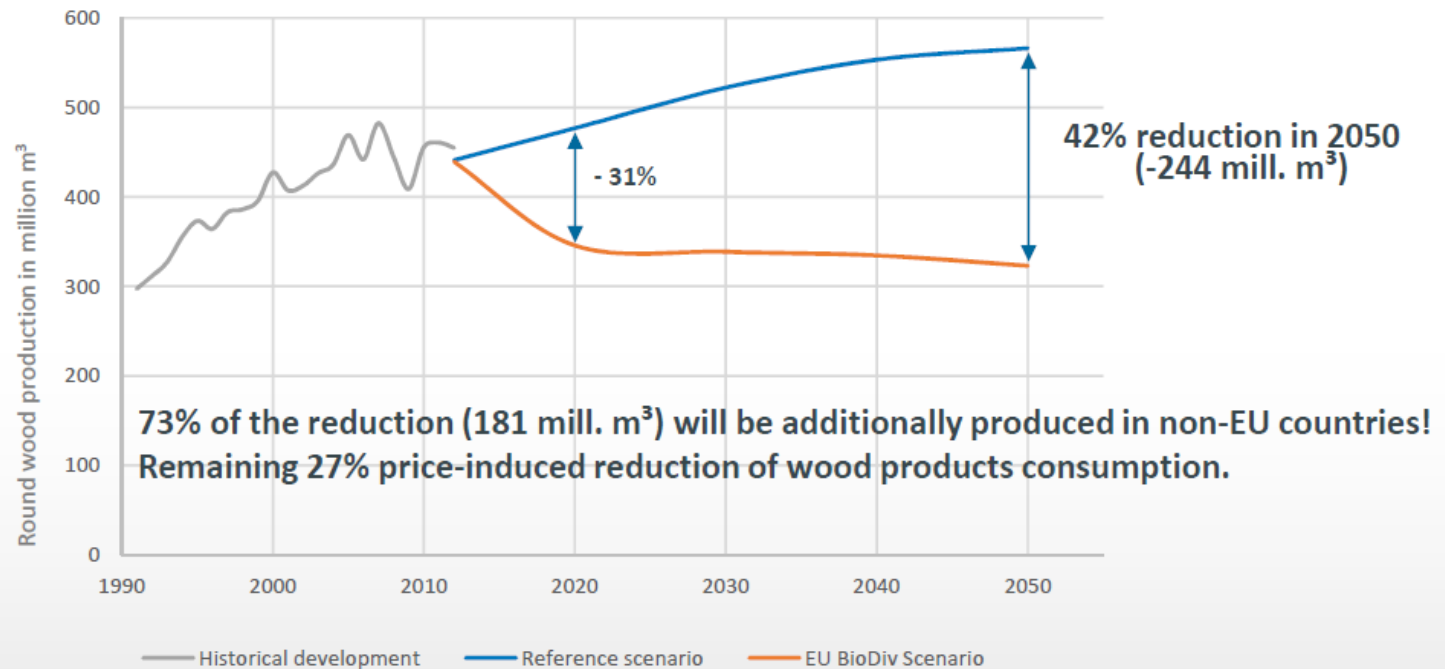
Matthias Dieter, Holger Weimar, Susanne Iost, Hermann Englert, Richard Fischer, Sven Günter, Christian Morland, Hans-Walter Roering, Franziska Schier, Björn Seintsch, Jörg Schweinle, Eliza Zhunusova

Thünen Working Paper 159

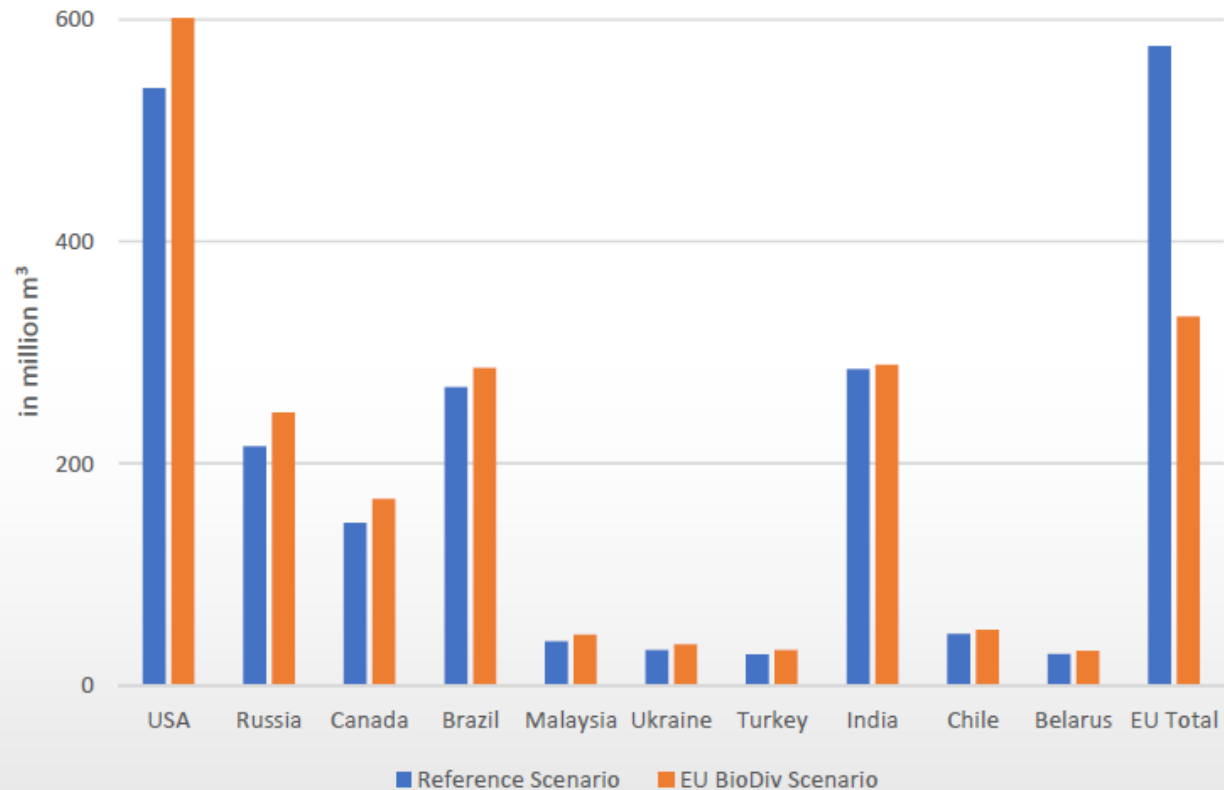
73% redukcji (181 mln m³) będzie dodatkowo produkowane w krajach spoza UE!

Pozostałe 27% ograniczenie zużycia produktów drzewnych wynikające z ceny

Roundwood production EU countries

Roundwood production non-EU countries/Leakage 2050

Wnioski z opracowania Thünen Institute

- Pozytywnym skutkiem różnorodności biologicznej w UE ze względu na dodatkową ochronę najprawdopodobniej przeciwdziałają negatywne skutki w krajach spoza UE
- Dodatkowe pozyskiwanie drewna jest bardzo prawdopodobne (i) na gruntach już zdegradowanych, (ii) w krajach o niższych zasobach biomasy niż w UE, (iii) na obszarach leśnych bez planu zarządzania lub nie objętych certyfikacją (USA, Rosja, Kanada, Brazylia, Indie) => ZGL powinna być promowana,
- Ponadto w większości krajów istnieje ryzyko, że zagrożone gatunki i nienaruszone obszary leśne staną się bardziej zagrożone (Kanada, USA, Rosja, Brazylia, Chile), a wylesianie netto będzie dalej wzrastać (Brazylia, USA, Kanada, Malezja, Indonezja, Rosja),
- Korzyści z zatrudnienia najprawdopodobniej w USA, Rosji, Brazylii, Turcji, Kanadzie, Chile; negatywne skutki dla zatrudnienia w UE,
- ALE: negatywne skutki społeczne, takie jak nierówny podział dochodów może się zaostrzyć w Brazylii, Indiach, Malezji (grupy dochodowe oparte na egzystencji).

Charakterystyka obecnej sytuacji

DRAFT TECHNICAL NOTE ON CRITERIA AND GUIDANCE FOR PROTECTED AREAS DESIGNATIONS
PROJEKT UWAG TECHNICZNYCH DOTYCZĄCYCH KRYTERIÓW I WSKAZÓWEK DOTYCZĄCYCH WYZNACZENIA OBSZARÓW CHRONIONYCH.

EUROPEAN COMMISSION; DIRECTORATE-GENERAL ENVIRONMENT
Directorate D - Natural Capital; ENV.D.3 - Nature Protection

KOMISJA EUROPEJSKA; DYREKCJA GENERALNA ŚRODOWISKO
Dyrekcja D - Kapitał Naturalny; ENV.D.3 - Ochrona przyrody

3 października 2020r.

Str. 13.

This means that strictly protected areas should be occupied by naturally-occurring habitats and species and have a sufficient size, in themselves or together with buffer zones with a lower level of protection, to ensure the non-disturbance of natural processes upon which they depend.

Extractive activities, such as mining, fishing, hunting or forestry, are not compatible with this level of protection, while less intrusive activities such as scientific research, natural disaster prevention, non-intrusive renewable energy installations or non-intrusive and strictly controlled tourism may often be compatible.

Oznacza to, że obszary ściśle chronione powinny być zajmowane przez naturalnie występujące siedliska i gatunki oraz mieć dostateczną wielkość, same w sobie lub razem ze strefami buforowymi o niższym poziomie ochrony, aby zapewnić niezakłócanie naturalnych procesów, od których są zależne.

Działalność wydobywcza, taka jak górnictwo, rybołówstwo, łowiectwo lub leśnictwo, nie jest zgodna z tym poziomem ochrony, podczas gdy mniej uciążliwe działania, takie jak badania naukowe, zapobieganie klęskom żywiołowym, nieinwazyjne instalacje energii odnawialnej lub nieinwazyjna i ściśle kontrolowana turystyka może często być kompatybilne.

Uwagi do dokumentu: *Draft technical note on criteria and guidance for protected areas designation* opracowanego przez Komisję Europejską, Dyрекcję Generalną ds. Środowiska (Dyrekcja D - Kapitał Naturalny, ENV.D.3 - Ochrona przyrody), przedstawionego na grupie NADEG w dniach 22-23 października 2020 r.

- Wstępna analiza możliwości realizacji tego celu (ochrona ścisła – przyp. autora) wskazuje, że w przypadku Polski dotyczyłoby to 3,1 mln hektarów - głównie lasów. Obecnie powierzchnia lasów w obszarach Natura 2000 wynosi 3,3 mln ha, z tego ok. 0,2 mln jest już objęte ochroną zakładającą brak ingerencji człowieka (zbiorowiska wysokogórskie oraz obszary bagienne spełniające kryteria są już na ogół w ten sposób chronione). A zatem realizacja celu oznacza w praktyce objęcie ochroną tego typu praktycznie wszystkich pozostałych lasów w obszarach Natura 2000. Takie rozwiązanie niesie za sobą ogromne ryzyko zamierania lasów, które spowodowane jest pośrednio lub bezpośrednio, przez szybko postępujące zmiany klimatyczne.
- Zmiany klimatu mogą powodować zwiększoną aktywność wielu gatunków owadów, w tym uznawanych za szkodliwe. Coraz więcej dowodów wskazuje na to, że istnieje bezpośredni związek między wzrostem występowania szkodliwych organizmów spowodowanym zmianami klimatycznymi, a zwiększoną śmiertelnością drzew.
- Problemy związane z zamieraniem lasów sygnalizuje wiele europejskich krajów. Komisja Europejska formułując wytyczne powinna uwzględnić stale rosnące ryzyko wystąpienia procesów zamierania lasów Europy, spowodowanego przede wszystkim gradacjami owadów, które w znacznej mierze uwarunkowane jest zmianami klimatycznymi. Zmarłe lasy przestaną pełnić funkcję rezerwuarów różnorodności biologicznej, stając się jednocześnie potężnym emitentem CO₂.

Objęcie ochroną ścisłą 10% powierzchni kraju wiąże się z realnym ryzykiem wystąpienia szeregu niekorzystnych zjawisk:

- **Lasy utracą możliwości podtrzymywania różnorodności biologicznej** – większość gatunków leśnych wymaga specyficznych warunków jakie oferuje wnętrze lasu. Powstanie rozległych powierzchni otwartych spowoduje zanik dogodnych siedlisk. Dla wielu gatunków związanych z drzewami żywymi (ssaki, ptaki, płazy, porosty, grzyby) zamarcie całego lasu oznaczać będzie brak możliwości dalszego funkcjonowania ich populacji.
- **Zamiast wiązać dwutlenek węgla, zamarłe lasy staną się potężnym emitentem CO₂**. Zjawisko to będzie następstwem rozkładu zmarłych drzew przez grzyby oraz rozkładu materii organicznej w glebie. Przyczyni się to do dalszego pogłębiania efektu cieplarnianego.
- **Zamarłe lasy utracą możliwości łagodzenia skutków zmian klimatycznych** – m. in. ograniczenie możliwości retencjonowania wody, łagodzenie dobowej amplitudy temperatur, utrata korzystnego wpływu na jakość powietrza (nawilżanie i filtrowanie) i wody (filtrowanie). Niewątpliwie w wielu miejscach uruchomione zostaną procesy erozyjne.
- **Drewno (produkty z drewna) będzie zastępowane substytutami, lub drewno będzie importowane spoza UE**. Radykalny spadek pozyskania surowca drzewnego w Polsce (analogicznie – również w Europie) będzie miał niekorzystne skutki przyrodnicze wynikające z konieczności zastąpienia produktów drzewnych, odpowiednimi substytutami. Będą to przede wszystkim plastik, cement, żelazo, szkło, itp. Produkcja tych tworzyw jest energochłonna i opiera się na nieodnawialnych źródłach energii (kopaliny). Inną możliwością zastąpienia drewna pochodzącego z europejskich lasów, jest drewno pochodzące z krajów z poza UE. Bez wątplenia znaczna część tego drewna będzie pochodzić z obszarów, gdzie nie prowadzi się zrównoważonej gospodarki leśnej, a często prowadzi się wręcz rabunkową eksploatację lasów, skutkującą kurczeniem się ich powierzchni. Zastępowanie drewna innymi surowcami oraz import drewna spoza Unii skutkował będzie pogorszeniem bilansu CO₂ i dalszym przyspieszeniem zmian klimatycznych.
- **Objęcie lasów ochroną ścisłą w znaczący sposób może spowodować ograniczenie dostępności usług ekosystemowych dla społeczeństwa**, w tym swobodnego dostępu do lasów (poruszanie się tylko wyznaczonymi ścieżkami), całkowity zakaz lub znaczne ograniczenie zbiorów runa leśnego, znaczne ograniczenie lub zakaz pozyskania drewna, w tym drewna na opał, możliwości korzystania z różnych form rekreacji i odpoczynku (bushcraftu, spacerowania, biegania poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi, organizowania biegów na orientację, wykonywania polowania, itp).

Zdefiniowanie pojęć używanych w Strategii RB – 2030

Bardzo istotna kwestia – jak zostanie zdefiniowany szereg pojęć zawartych w Strategii,

m.in. takie pojęcia jak:

- Closer-to-nature-forestry (*zamiast sustainable forest management*),
- Primary and old growth forest.

Trwają ustalenia definicji lasów pierwotnych i starodrzewów – zajmuje się tym **grupa robocza *Forest and Nature***. PL reprezentuje DOP, DLiŁ, DGLP. W dniach 25 – 26 stycznia odbyło się 3. spotkanie Grupy Forest and Nature, gdzie dyskutowane były założenia do mapowania i definicji lasów pierwotnych oraz starodrzewów, wytyczne dot. zalesień i dla leśnictwa bliskiego naturze. Do dnia 12 lutego br. będzie można przesyłać uwagi pisemne, a kolejne spotkanie Grupy zaplanowane jest na przełomie marca/kwietnia br.

DGLP uczestniczy w formułowaniu wytycznych i stanowisk dot. ustaleń ww. definicji.

Niemniej ważne będą przyszłe definicje terminów: ochrony ścisłej i ochrona „czynna/inna” – tu również nie należy ulegać uspakajającej narracji, że włącaciwe (elastyczne) zdefiniowanie tych pojęć pozwoli zniwelować szereg zagrożeń. Wynika to z faktu, że uwzględnienie w ochronie ścisłej zrównoważonej gospodarki leśnej, czy gospodarczego/ekonomicznego wykorzystania lasów będzie niezmiernie trudne (mało prawdopodobne).

Wtórne lasy pierwotne ???

Konsultacje dotyczące Unijnej Strategia na rzecz bioróżnorodności do 2030

I. ETAP

Konsultacje tzw. mapy drogowej, które zakończyły się 2 grudnia 2020 r. – wpłynęło 132 komentarze, pośród których znalazły się krytyczne głosy NGOs-ów względem gospodarki leśnej w Polsce.

- *Sugerują konieczność ochrony lasów do czasu realizacji Strategii w poszczególnych krajach - w Polsce następuje intensywna wycinka drzew. (Mamy wrażenie, że stare lasy są intensywnie wycinane, aby zdążyć przed wdrożeniem Strategii). **Adam Bohdan - Wild Poland Foundation (Poland).***
- *W Polsce całkowicie zarzucono ochronę środowiska naturalnego, powierzając ochronę lasów ogromnej i wpływowej korporacji „Lasy Państwowe”, której ponad 98% wpływów pochodzi z wycinki drzew. To mniej więcej tak, jak powierzyć ochronę mienia złodziejowi. Jest organizacją korupcjogenną, której ponad połowę przychodów przepada w ogromnym mechanizmie biurokratycznym. **Brunon Wołosz - Fundacja Fidelis Siluas (Polska).***

DGLP przesyłało oficjalne stanowiska w powyższej sprawie do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, a także brało udział w opracowaniu stanowiska EUSTAFOR-u.

Konsultacje dotyczące Unijnej Strategia na rzecz bioróżnorodności do 2030

II. ETAP

Komisja Europejska poinformowała o otwartych *on-line* konsultacji społecznych w sprawie **dalszych planów dotyczących ochrony różnorodności biologicznej w UE** i trzech wzajemnie powiązanych inicjatyw dotyczących zgodnie z tłumaczeniem info KE:

1. **Opracowania prawnie wiążących celów UE w zakresie „odbudowy” przyrody.**
2. Oceny unijnej strategii ochrony różnorodności biologicznej do 2020 r. (2011-2020).
3. Przeglądu stosowania rozporządzenia UE w sprawie inwazyjnych gatunków obcych.

Termin konsultacji jest od 11 stycznia 2021 r. **do 5 kwietnia 2021 r.**

Dodatkowe informacje o inicjatywie nr 1.

Komisja przedstawi wniosek dotyczący prawnie wiążących unijnych celów w zakresie odtwarzania przyrody. Opinie i spostrzeżenia zainteresowanych stron pomogą przygotować ocenę skutków.

Ankiety dotyczące wszystkich trzech inicjatyw opublikowane zostały w jednym wspólnym kwestionariuszu - dostęp za pośrednictwem poniższych linków. Respondenci mogą wypełnić jedną lub wszystkie spośród opublikowanych ankiet, wybierając odpowiednie zakładki.

[https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12596-Protecting-biodiversity-nature-restoration-targets/public-consultation;](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12596-Protecting-biodiversity-nature-restoration-targets/public-consultation)

Istotne znaczenie ma czas ...

Unijna Strategia na rzecz bioróżnorodności do 2030 *Przywracanie przyrody do naszego życia*

Załącznik do Strategii (*kalendarium działań – „kamienie milowe” – przyp. autora*):

- Wytyczne dotyczące wyboru gatunków i siedlisk w celu zapewnienia, aby co najmniej 30 % chronionych gatunków i siedlisk, których stan ochrony nie jest obecnie właściwy, osiągnęły właściwy stan ochrony do 2030 r. lub wykazywały zdecydowaną, pozytywną tendencję – **2020**,
- Wniosek w sprawie celów UE dotyczących odbudowy zasobów przyrodniczych – **2021**,
- Ocena skuteczności nowych ram zarządzania różnorodnością biologiczną opartych na współpracy oraz ocena konieczności wprowadzenia rozszerzonego – prawnie wiążącego lub innego – podejścia do zarządzania różnorodnością biologiczną - **2023**
- Ocena postępów UE w realizacji wyznaczonych na 2030 r. celów dotyczących obszarów chronionych oraz ocena konieczności podjęcia dodatkowych działań legislacyjnych lub innych - do **2024**

Konsultacje nowej unijnej Strategii Leśnej

25 stycznia b.r. rozpoczęły się konsultacje społeczne w sprawie nowej strategii leśną UE (drugi etap), która zgodnie z zamieszczonym na stronie opisem KE ma opierać się na unijnej strategii różnorodności biologicznej, obejmować cały cykl leśny i promować rolę lasów w gospodarce, służyć zapewnieniu zdrowia i odporności lasów, które przyczynią się do zachowania różnorodności biologicznej, realizacji celów klimatycznych, zabezpieczenia źródeł utrzymania i rozwoju biogospodarki o obiegu zamkniętym. Najważniejsze założenia strategii to ochrona i odbudowa lasów w UE oraz zrównoważona gospodarka leśna, jak również ochrona lasów na świecie, jeśli nie są jeszcze objęte strategią.

Konsultacje trwają do 19 kwietnia br., DGLP zamierza przygotować stanowisko.

Zgodnie z deklaracją Komisji Europejskiej Strategia ma zostać opublikowana I. kwartale 2021 r.;

Dostępne jest tłumaczenie na j. polski (trzeba wybrać opcję PL)

<https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12674-EU-Forest-Strategy>

Propozycja działań

Ekspertyzy naukowe powstające z inicjatywy DGLP

W związku z zaawansowaniem prac Komisji Europejskiej dotyczących realizacji celów leśnych Unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności 2030, a także w uzupełnieniu przekazywanych do Ministerstwa Klimatu i Środowiska informacji i wkładów do wyżej wymienionych projektów dokumentów, Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych podjęła decyzję o przygotowaniu pakietu ekspertyz naukowych, których projekty będą dostępne do końca lutego 2021.

1. Skutki wdrożenia Strategii dla różnorodności biologicznej lasów i stabilności drzewostanów

Ekspertyza pt.: Konsekwencje objęcia ochroną ścisłą znacznych obszarów leśnych Polski (wdrożenie jednego z celów unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności do 2030 roku - objęcie ścisłą ochroną 10% obszarów lądowych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów), **ze szczególnym uwzględnieniem zagrożenia spowodowanego zmianami klimatycznymi oraz niekorzystnymi zmianami sukcesyjnymi zbiorowisk leśnych** - Instytut Nauk Leśnych SGGW, prof. Bogdan Brzeziecki.

2. Skutki wdrożenia Strategii dla zdrowotności lasów

Ekspertyza pt. „Konsekwencje objęcia ochroną ścisłą znacznych obszarów leśnych Polski (wdrożenie jednego z celów unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności do 2030 roku - objęcie ścisłą ochroną 10% obszarów lądowych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów), **z uwzględnieniem następstw zmian klimatycznych, w szczególności w kontekście zagrożenia drzewostanów ze strony owadów (kambiofagów i foliofagów)** - Instytut Badawczy Leśnictwa, Zakład Lasów Górskich, prof. Wojciech Grodzki.

Ekspertyzy naukowe powstające z inicjatywy DGLP

3. Skutki wdrożenia Strategii dla możliwości sekwestracji drewna dwutlenku węgla oraz produkcji surowca drzewnego

Ekspertyza pt.: Konsekwencje objęcia ochroną ścisłą znacznych obszarów leśnych Polski (wdrożenie jednego z celów unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności do 2030 roku - objęcie ścisłą ochroną 10% obszarów lądowych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów), **na możliwość sekwestracji węgla (netto) przez polskie lasy oraz produkcję drewna z uwzględnieniem sortymentacji** (Konsorcjum: Instytut Badawczy Leśnictwa, Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, koordynator dr inż. Emilia Wysocka-Fijorek).

4. Skutki wdrożenia Strategii na możliwości pozyskania surowca drzewnego

Ekspertyza pt.: Analiza scenariuszowa wpływu ograniczenia możliwości pozyskania surowca drzewnego przez Lasy Państwowe (wdrożenie jednego z celów unijnej Strategii na rzecz bioróżnorodności do 2030 roku - objęcie ścisłą ochroną 10% obszarów lądowych, w tym wszystkich pozostałych w UE lasów pierwotnych i starodrzewów), **na rynek sektora drzewnego oraz sytuację społeczno-ekonomiczną** (Firma doradcza świadcząca usługi audytorskie, konsultingowe, podatkowe, doradztwa finansowego i zarządzania ryzykiem klientom z sektora publicznego i prywatnego działającym w różnych branżach).

Praktyczne wykorzystanie ekspertyz

Ekspertyzy będą mogły być udostępnione do wykorzystania przez organy państwa odpowiedzialne za ochronę przyrody, np. MKiS, organizacje społeczne oraz instytucje naukowe, itp. m.in. na potrzeby:

- 1. Formułowania uwag** w ramach trwających obecnie konsultacji dot. unijnej strategii „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 - Przywracanie przyrody do naszego życia”, **w szczególności zaproponowanej w styczniu 2021 nowej inicjatywy, tj. „Opracowanie prawnie wiążących celów UE w zakresie „odbudowy” przyrody jeszcze 2021 roku.**

Zdaniem DGLP zanim wdroży się prawnie wiążące cele „w zakresie odbudowy przyrody” należy dokonać rzetelnej analizy skutków wdrożenia wybranych celów oraz rozwiązać wszelkie wątpliwości dotyczące możliwych negatywnych skutków Strategii, zwłaszcza przyrodniczych.

Oparte na naukowych podstawach argumenty, wskazujące na istnienie szeregu istotnych ryzyk związanych z realizacją niektórych celów Strategii mogą być przydatne.

Służby Komisji Europejskiej powinny zostać zobligowane do merytorycznego ustosunkowania się do wskazywanych przez organizacje społeczne, instytucje naukowe oraz organy państwa, wątpliwości.

- 2. Na potrzeby dyskusji, jaka (niewątpliwie) towarzyszyć będzie „kolektywnemu wysiłkowi” państw członkowskich w celu urzeczywistnienia celów Strategii.**

Niezależnie od wyników wskazanych powyżej konsultacji, w dalszym ciągu trwać będzie ożywiona dyskusja na forum unijnym, dotycząca tego, jak zostanie podzielony „wspólny wysiłek”.

Dysponowanie naukowo uzasadnionymi argumentami będzie miało bardzo duże znaczenie.

Wnioski:

1. Wdrożenie celów Strategii dotyczących obszarów leśnych oznaczać będzie głębokie zmiany w funkcjonującym obecnie w Polsce modelu zarządzania przyrodą (destabilizacja – wiele możliwych scenariuszy).
2. Niezbędna jest aktywizacja środowisk bezpośrednio zainteresowanych skutkami wdrożenia Strategii (także zagranicznych),
3. Aktywne uczestnictwo w szeroko rozumianym procesie wdrażania Strategii – zespoły robocze, konferencje, webinary, warsztaty, także fora internetowe,
4. Należy podjąć wzmożone wysiłki w celu wstrzymania wdrożenia prawnie wiążących celów UE w zakresie „odbudowy” przyrody, przynajmniej do czasu, aż rozwiane zostaną wszelkie racjonalne wątpliwości dotyczące możliwych skutków Strategii.
5. Realizacja powyższych celów wymagać będzie mobilizacji wszystkich środowisk związanych bezpośrednio i pośrednio z polskim leśnictwem.
6. Nie ulega wątpliwości, że czeka nas długa i ciężka „walka”, w której stawką jest przyszłość polskiego modelu leśnictwa.

**Państwowe Gospodarstwo Leśne
Lasy Państwowe**

Dziękuję za uwagę

**Dyrekcja Generalna
Lasów Państwowych
ul. Grójecka127
02-124 Warszawa
sekretariat@lasy.gov.pl
tel. +48 22 58 98 100,
fax +48 58 98 171**

www.lasy.gov.pl